

Nd.

601. Nefndarálit

um frv. til l. um breyt. á l. nr. 68 12. apríl 1945, um atvinnu við siglingar á íslenzkum skipum.

Frá sjávarútvegsnfnd.

Nefndin hefur haft þetta mál til athugunar, og liggja til þess þær ástæður, að í ljós kom við nánari athugun málsins og ástandsins yfirleitt, að þörf var talin miklu viðtækari breytinga á lögnum en gert er ráð fyrir í frv.

Frv. fer eins og kunnugt er fram á það, að mótorvélstjórar, er nú hafa réttindi til að stjórna allt að 150 ha. vélum, fái aukin réttindi til að stjórna allt að 250 ha. vélum, og er þá ekki gert ráð fyrir, að þeir bæti við sig skólamenntun né önnur skilyrði sett.

N. vill fallast á, að þau réttindi séu aukin, sem farið er fram á í frv., en þó þykir rétt að gera um leið kröfu til nokkurs aukins náms í sambandi við réttindaukningu þessa, nema um sé að ræða vélstjóra, sem telja má, að hafi nægilega langan reynslutíma að baki sér sem vélstjórar við 150 ha. vélar. — Flytur n. brtt. varð-

andi þessi atriði, þ. á m. um sérstakt námskeið, sem getur komið þeim, er hér eiga hlut að máli, að gagni, og öðrum þeim vélstjórum, sem hafa réttindi samkv. nú-gildandi l. til að fara með mótorvélar allt að 400 ha. Sú aukning á réttindum, sem n. leggur til og varðar hina síðastnefndu, byggist á sömu forsendum og frv., sem sé þeim, að stækkun skipa og véla nú á síðari timum geri það nauðsynlegt að auka réttindin eins og að framan segir, en þó telur n. aukið nám í sambandi við þessa aukningu réttindanna nauðsynlegt, með þeim undantekningum, sem áður segir, og gilda einungis fyrir þá, sem nú hafa réttindi samkv. hinu minna mótorvélstjórá-námskeiði Fiskifélags Íslands. — Sú breyting hins vegar, sem snertir aukin réttindi þeirra vélstjóra við eimvélar, úr 800 hö. upp í 1200 og við mótorvélar úr 900 upp í 1300, er í rauninni ekkert annað en stækkun á fyrsta starfssviði þeirra vélstjóra, sem lokið hafa fullu prófi, og stundað hafa verklegt og bóklegt nám, svo sem krafzit er til þess að hafa vélstjóraréttindi við hvað stórar vélar sem er. Samkv. gildandi l. þarf vélstjóri, sem lokið hefur fullu námi, að sigla sem undirvélstjóri á eimskipi í 2 ár með undir 800 ha. vél og sem aðstoðarvélstjóri í 3 ár með yfir 800 ha. vél. Ef um mótorvélar er að ræða, þarf hann að hafa siglt sem undirvélstjóri í 2 ár með undir 900 ha. vél eða sem aðstoðarvélstjóri í 3 ár með yfir 900 ha. vél. — Breytingin samkv. tillögum n. fer í þá ált að stytta þennan siglingatíma, er hér ræðir um.

Þau takmörk, sem hér eru sett, eru til þess að fyrirbyggja, að vélstjórar, sem lokið hafa fullu námi, geti farið heint frá skólaborðinu sem undirvélstjórar við ótakmarkaðan ha-fjölda. Ákvæðin miða hins vegar að því, að ungar vélstjórar geti fengið verklega æfingu á minni vélum, áður en þeim eru veitt réttindi við ótakmarkaða stærð véla. — Það má að vísu um það deila, hvar takmarkið eigi að vera, og fer það nokkuð eftir staðháttum, en hér er gerð tilraun til að gera hvort tveggja, sem sé að sýna nokkra framsýni í þessum efnum og taka þó fullt tillit til þess, að nauðsynlegt öryggi sé ekki skert. Minna má einnig á það, að sökum þeirrar breytingar, sem er að verða á skipaflotanum hvað stærð skipanna snertir, er að-kallandi, að ákvæðum gildandi l. sé nokkuð breytt.

Þegar l. um atvinnu við siglingar voru sett árið 1936, var enginn togari hér með stærri vél en 800 ha., en þeir togarar, sem nú eru væntanlegir, verða með vélar allt að 1200 ha. — Það munu vera um 30 vélstjórar, sem nú sigla á gömlu togur-unum, sem lokið hafa fullu prófi, en hafa ekki verið við stærri vélar en 600—800 ha., þótt þeir hafi 10—15 ára siglingartíma, og ef ákvæði gildandi l. ættu að standa óbreytt, myndi þessa menn samt sem áður vanta eins árs siglingatíma við vélar yfir 800—900 hö. til þess að fá full réttindi við stærri vélar. Af því myndi leiða það, að slikir menn gætu ekki þegar í stað orðið l. vélstjórar á hinum nýju togurum, en með þeim breytingum, sem hér er lagt til, að gerðar verði, má bæta úr þessu.

Í samræmi við aðrar tillögur og stefnu n. yfirleitt í þessu máli er lagt til, að hið minna vélstjórapróf við Vélstjóraskólann í Reykjavík skuli lengt um 2 mánuði, hið minna mótorvélstjórapróf Fiskifélags Íslands um 3 vikur og hið meira mótor-vélstjórapróf Fiskifélags Íslands um 2 mánuði. Þetta gildir yfirleitt fyrir alla þá flokka vélstjóra, sem hér um ræðir, og er aðlazt til, að haldist sem föst regla framvegis.

Auk þess og einnig í samræmi við aðrar tillögur n. um réttindaaukningu leggur hún til, að með bráðabirgðaákvæði, sem gildir næstu 3 ár, sé þeim vélstjórum, er tilheyra þeim vélstjóraflokkum, sem hér um ræðir, gefinn kostur þess að ganga á sérstakt tveggja mánaða námskeið, sem efnt verði til í þessu skyni, og er þetta hlið-stætt við bráðabirgðaákvæði það í l. um atvinnu við siglingar, sem nú gildir um skipstjóra, er lokið hafa hinu minna fiskimannaprófi samkv l. nr. 104 frá 1936 eða smáskipaprófi samkv. l. nr. 40 1922. — Lítur n. svo á, að nægilegt sé, að þetta bráða-birgðaákvæði haldist í 3 ár, en leggur að öðru leyti til almenna lengingu náms-tímans við hina regluglu skóla eins og áður segir. Nefndin hefur haft sér til ráðu-

neytis þá Þorstein Loftsson vélfræðiráðunaut Fiskifélags Íslands og Þorstein Árnason formann vélstjórafélags Íslands og stuðzt við leiðbeiningar þeirra í flestum atriðum.

Samkv. framansögðu leggur n. til, að frv. verði samþ. með eftirfarandi

BREYTINGUM.

1. Á undan 1. gr. frv. komi 10 nýjar greinar, svo hljóðandi:
  - a. (1. gr.) Fyrir „300“ í 20. gr. laganna kemur: 600.
  - b. (2. gr.) Fyrir „300“ í 21. gr. laganna kemur: 600.
  - c. (3. gr.) Fyrir „300“ í 22. gr. laganna kemur: 600.
  - d. (4. gr.) Fyrir „300“ í 23. gr. laganna kemur: 600.
  - e. (5. gr.) Fyrir „300“ í 24. gr. laganna kemur: 600, — og fyrir „800“ á tveim stöðum kemur: 1200.
  - f. (6. gr.) Fyrir „300“ í 25. gr. laganna kemur: 600, — og fyrir „800“ á tveim stöðum kemur: 1200.
  - g. (7. gr.) Fyrir „300“ í 26. gr. laganna kemur: 600 og fyrir „800“ á tveim stöðum kemur 1200.
  - h. (8. gr.) Fyrir „300“ á þrem stöðum í 27. gr. laganna kemur 600, — og fyrir „800“ á þrem stöðum kemur: 1200.
  - i. (9. gr.) Fyrir „800“ í 28. gr. laganna kemur: 1200.
  - j. (10. gr.) Fyrir „800“ á þrem stöðum í 29. gr. laganna kemur: 1200, — og fyrir „300“ kemur: 600.
2. Við 5. gr. frv., sem verður 15. gr. Við greinina bætist: og fyrir „400“ kemur: 600.
3. Við 6. gr. frv., sem verður 16. gr. Við greinina bætist: og fyrir „400“ kemur: 600.
4. Við 7. gr. frv., sem verður 17. gr. Við greinina bætist: og fyrir „400“ kemur: 600.
5. Við 8. gr. frv., sem verður 18. gr. Greinin orðist svo:
Fyrir „150“ á tveim stöðum í 38. gr. laganna kemur: 250, — og fyrir „400“ kemur: 600.
6. Á eftir 8. gr. frv. koma 6 nýjar greinar, er verða 19., 20., 21., 22., 23., og 24. gr., svo hljóðandi:
  - a. (19. gr.) Fyrir „400“ á tveim stöðum í 39. gr. laganna kemur: 600, — og fyrir „900“ kemur: 1300.
  - b. (20. gr.) Fyrir „400“ á tveim stöðum í 40. gr. laganna kemur: 600. — og fyrir „900“ kemur: 1300.
  - c. (21. gr.) Fyrir „400“ í 41. gr. laganna kemur: 600, — og fyrir „900“ á tveim stöðum kemur: 1300.
  - d. (22. gr.) Fyrir „400“ á fjórum stöðum í 42. gr. laganna kemur: 600, og fyrir „900“ á þrem stöðum kemur 1300.
  - e. (23. gr.) Fyrir „900“ í 43. gr. laganna kemur: 1300.
  - f. (24. gr.) Fyrir „900“ á þrem stöðum í 44. gr. laganna kemur: 1300, — og fyrir „400“ kemur: 600.
7. Á undan 10. gr. frv. koma 2 nýjar greinar, er verða 26. og 27. gr., svo hljóðandi:
  - a. (26. gr.) Á eftir 56. gr. laganna kemur ný grein, er verður 57. gr., svo hljóðandi:
Ráðherra heimilast að ákvæða með reglugerð, að hið minna vélstjóranám við vélstjórafélags Íslands um tvo mánuði, hið minna mótorvélstjóranám Fiskifélags Íslands um þrjár vikur og hið meira mótorvélstjóranám Fiskifélags Íslands um tvo mánuði. — Reglugerðin skal sett að fengnum tillögum skólastjóra Vélstjórafélags Íslands, Fiskifélags Íslands, Vélstjórafélags Íslands og Mótorvélstjórafélags Íslands.
  - b. (27. gr.) Á eftir 3. málsgr. í ákvæðum til bráðabirgða (l. nr. 68 12. apríl 1945) komi tvær nýjar málsgr., svo hljóðandi:

I næstu 3 ár eftir að lög þessi hafa öðlast gildi, skulu þeir, er lokið hafa hinu minna vélstjóraprófi við Vélstjóraskólann í Reykjavík eða hinu minna mótorvélstjóraprófi Fiskifélags Íslands, og þeir, er lokið hafa hinu meira mótorvélstjóraprófi Fiskifélags Íslands, eiga þess kost að njóta hinna auknu réttinda, sem með þessum lögum eru veitt þeim þrem flokkum vélstjóra, er hér eiga hlut að máli, gegn því, að þeir sækji sérstakt tveggja mánaða námskeið, sem efnt skal til í þessu skyni, og ljúki þar prófi.

Ráðherra heimilast að ákveða reglur fyrir námskeið þetta að fengnum tillögum skólastjóra Vélstjóraskólans í Reykjavík, Fiskifélags Íslands, Vélstjórafélags Íslands og Mótorvélstjórafélags Íslands. — Þó skulu þeir, sem hafa siglt sem vélstjórar í samtals 4 ár frá þeim tíma, er þeir öðluðust réttindi sem vélstjórar, og til þess er lög þessi ganga í gildi, verða aðnjóandi þeirra aukinna réttinda, sem með þessum lögum eru veitt þeim, er staðizt hafa hið minna mótorvélstjórapróf Fiskifélags Íslands, án undangengins viðauka náms eða prófs.

8. Við 10. gr. frv., sem verður 28. gr. Greinin orðist þannig:

Lög þessi öðlast þegar gildi, og skal fella meginmál þeirra inn í lög nr. 68

12. apríl 1945, um atvinnu við siglingar á íslenzkum skipum og gefa þau út svo breytt.

Alþingi, 21. mars 1946.

Sig. Kristjánsson,
form.

Lúðvík Jósefsson,
fundaskr.

Jóhann P. Jósefsson,
frsm.

Eysteinn Jónsson. Finnur Jónsson.